

הוועדה למתן היתרים לפי פרק ד' להודעה בדבר הכללים למניעת ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים, התשס"ג-2003

החלטה בבקשת ראש הממשלה, מר בנימין נתניהו, לקבלת היתר לאי קיום כלל מהכללים למניעת ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים

1. לפנינו בקשתו של מר בנימין נתניהו, ראש הממשלה, לקבלת היתר לשינוי הוראות ההשקעה שניתנו לנאמן בנאמנות העיוורת ביחס להשקעות שמנוהלות על ידו, בהתאם לכללים למניעת ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים (להלן – "הכללים").

2. כלל 16(א) לכללים קובע כי על שר או סגן שר (לרבות ראש הממשלה) להעביר בתוך 60 יום מיום מינויו את הכספים ואת ניירות הערך שבבעלותו ובבעלות בני משפחתו לחברת נאמנות ציבורית ובלתי תלויה, שתחזיק ותנהל אותם בדרך של "נאמנות עיוורת", כדלקמן:

"בתוך 60 ימים מיום מינוי יעביר השר את הכספים ואת ניירות הערך שבבעלותו ובבעלות בני משפחתו לחברת נאמנות ציבורית בלתי תלויה, אשר תחזיק ותנהל אותם בדרך של 'נאמנות עיוורת'".

עוד נקבע בכלל 16(ב) לכללים, כי:

"השר ובני משפחתו לא יתנו לחברת הנאמנות כל הוראות באילו ניירות ערך להחזיק ואילו ניירות ערך למכור או לרכוש, למעט הנחיה חד פעמית, קודם לתחילת מתן השירות, בדבר סוגי ההשקעה שיכללו בתיק ובדבר השיעור המירבי של כל סוג ביחס לשווי התיק או הנחיה כי אלה ייקבעו לפי שיקול דעתה של חברת הנאמנות".

3. הכללים קובעים כי ההנחיה לנאמן ביחס להוראות השקעה הינה בגדר הנחיה חד פעמית, אשר צריכה להינתן קודם לתחילת מתן השירות. עם זאת, לאור לשון כלל 16(א) לכללים, יש לראות את מועד תחילת מתן השירות כמועד תחילתה של כל כהונה בנפרד, ולא את מועד תחילת הכהונה הראשונה, כאשר מדובר בכהונות רצופות. פרשנות זו של הכללים נקבעה גם בחוות דעת של הוועדה בבקשה מקדימה (פרה-רולינג), שם ציינה הוועדה כי "העובדה כי אנו בתחילת כהונתה של הממשלה ה- 34, נקודת זמן בה רשאי השר ליתן הוראות השקעה חדשות לחברת הנאמנות הציבורית, מייתרת את הצורך בדיון האם מתן הנחיה לנאמנות לרכוש את פוליסת

החיסכון מהווה שינוי הנחיות ההשקעה, ולפיכך נותר שאלה זו בצריך עיון. [ההדגשה לא במקור].

4. יש לציין כי למר נתניהו ישנו היתר שהתחדש כבר מספר פעמים לפיצול בין אחזקה לניהול, כפי שפורסם בהחלטה האחרונה בסוגיה זו מיום 11.8.14.

5. בקשה זו זהה במהותה לבקשה קודמת של מר נתניהו, מאמצע תקופת כהונתה של הממשלה ה-32, אולם אז, כאמור, היה מדובר באמצעה של כהונה. בהחלטתה בבקשה הנ"ל, מיום 15.8.12, גילתה הוועדה את דעתה שראוי לשנות את הכללים ולהתיר שינוי הוראות השקעה מידי זמן קצוב. הוועדה קראה לממשלה לשנות את הכללים, אולם הדבר לא נעשה. משכך, לא ניתן היתר דומה באותו המועד.

6. סמכויות הוועדה למתן היתרים נקבעו בכלל 19 לכללים, כדלקמן:

19. סמכות הוועדה

- (א) **הוועדה מוסמכת לדון בבקשה לקבלת היתר אישי לאי קיום כלל מכללים אלה.**
- (ב) **הוועדה רשאית לסרב למתן היתר, לתתו או לתתו בתנאים, אם הדבר נראה לה מוצדק בנסיבות המקרה ותקין מבחינה ציבורית.**
- (ג) **תוקף ההיתר לא יעלה על משך תקופת כהונת הממשלה.**

על פי כלל 21(א) לכללים **"הוועדה תשמע, לפני מתן החלטתה, את חוות דעתו של מבקר המדינה לגבי המקרה שלפניה."**

7. לאחר ששמענו את חוות דעתו של מבקר המדינה, החלטתנו כי, בנסיבות המפורטות – שראש הממשלה לא שינה מהוראות ההשקעה על אף שהתמנה לתפקיד ראש ממשלה פעמיים מאז מתן ההנחיות הנוכחיות, ומאחר שמדובר בפרשנות של הכללים שלא היתה ידועה עד כה לראש הממשלה, יש לקבל את הבקשה, ואנו מתירים לו לשנות את ההנחיה לנאמן באופן חד פעמי בהתאם לנספח שצורף לבקשה.

8. לאור האמור, ככל שתוגש בקשה דומה, במשך 60 הימים שלאחר פרסום החלטה זו, בידי שרים או סגני שרים נוספים אשר מכהנים ברציפות לפחות החל מתחילת כהונתה של הממשלה ה-33 ולא שינו מהוראות ההשקעה בתחילת כהונת הממשלה ה-34, יינתן היתר דומה גם להם. עם זאת, החל מעתה, שינוי הוראות השקעה בתקופת חילופי ממשלות צריך להיעשות במסגרת 60 הימים מתחילת הכהונה.

9. לפי החלטת הוועדה למתן היתרים מיום 28.11.2010 בנוגע לפרסום החלטותיה, ובהתאם לפסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים, מיום 15.3.11, בעת"מ 1981/09 **התנועה לחופש המידע נ' משרד מבקר המדינה ואח'**, ככלל, החלטות

הוועדה למתן היתרים יפורסמו. עם זאת, הוועדה החליטה כי "בהתחשב בסוג העניינים בהם מדובר וברגישותם יישקל כל מקרה לגופו, והוועדה תוכל לקבוע לפי שיקול דעתה ובהתחשב בנסיבות כל מקרה לפרסם את ההחלטות באופן חלקי, תוך השמטת פרטים או עריכת שינויים או ללא פרטים מזהים. לעניין זה הוועדה תשקול גם את עמדת השר או סגן השר הנוגע בדבר לגבי הפרסום".

נסיבות הבקשה שלפנינו אינן מצדיקות הימנעות מפרסום ההחלטה, ולפיכך אנו מורים על פרסומה.

העתק ההחלטה נמסר למבקר המדינה.

ניתנה היום, י"ט טבת תשע"ו (31 דצמבר 2015).

עו"ד רנאטו יאראק
חבר הוועדה

עו"ד אביגדור רביד
חבר הוועדה

עזרא קמא, שופט (בדימוס)
יו"ר הוועדה